

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

***Itäisen Suomen maakuntien
esitykset toimenpiteistä
Itäisen Suomen ohjelmaan***

2024

Elinvoimainen Itäinen Suomi vahvistaa koko maan tulevaisuuden kehitystä ja hyvinvointia

Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Kainuu, Kymenlaakso, Pohjois-Karjala ja Pohjois-Savo ovat saaneet valmiiksi esityksensä Itäisen Suomen ohjelman toimenpiteiksi. Niiden toteuttamiseksi tarvitaan hallitukselta nopeaa reagointia ja rahoituksen osoittamista vuoden 2025 budjettiin.

Edellytämme myös valtiolta nykyistä vahvempaa ja päättäväisempää otetta niissä asioissa, joissa sillä on ratkaiseva rooli. Tärkeimpiä toimenpiteitä ovat panostukset investointien vauhdittamiseen, puhtaaseen energiaan ja kantaverkkoon sekä parempaan saavutettavuuteen erityisesti raideliikenteen osalta.

Esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriön varaamasta 400 miljoonan euron vihreiden investointien määrärahasta tulee osoittaa 75 miljoonaa euroa korvamerkittynä itäisen Suomen hankkeisiin.

Esitämme myös 100 miljoonan euron pilottihanketta, joka antaisi Finnveralle mahdollisuuden tukea itäisen Suomen yrityksiä suorilla lainoilla ja korkeammalla riskillä. Muun muassa nämä toimet vauhdittaisivat itäisessä Suomessa vireillä olevia, yhteensä 19 miljardin arvoisia investointihankkeita, jotka sisältävät energia-, aurinko-, tuulivoima-, vety-, akkuklusteri-, datakeskus- sekä biotalousinvestointeja.

Riittävän sähkönsiirtokapasiteetin varmistamiseksi kantaverkkoa (400 kV) tulee laajentaa välille Joroinen (Huutokoski)–Kontiolahti ja välille Lappi–Pohjois-Pohjanmaa (Koillismaa)–Kainuu–Pohjois-Karjala–Etelä-Karjala.

Raideliikenteen toimintavarmuus on erittäin tärkeää paitsi itäisen Suomen myös koko maan kilpailukyvyllä ja huoltovarmuudelle. Karjalan ja Savon radoille kohdistuvat parantamis- ja kehittämistoimenpiteet tulee käynnistää aikai-lematta. Samalla tulee arvioida poikittaisratojen parantamis-, kehittämis- ja sähköistämistarpeet ja itäisen Suomen kytkeytyminen länteen.

Pääministeri Petteri Orpo asetti Itäisen Suomen ohjelman valmistelutyöryhmän ja neuvottelukunnan 18.3.2024. Niiden tehtävänä on laatia ehdotukset alueensa toimenpideohjelmaksi vuoden 2024 loppuun mennessä. Itäisen Suomen ohjelman tavoitteena on edistää itäisen Suomen mahdollisuuksien täysimääräistä hyödyntämistä taloudellisen kasvun, alueellisen elinvoiman, investointien vauhdittamisen, osaamisen kehittämisen ja työvoiman saatavuuden näkökulmista. Lisäksi ohjelmalla edistetään Suomen huoltovarmuutta ja omavaraisuutta muuttuneessa turvallisuuspoliittisessa tilanteessa ja pyritään vahvistamaan turvallisuutta pohjoismaisessa, EU- ja NATO-yhteistyössä niin, että uusi geopoliittika ja reittimme länteen otetaan huomioon.

Itäisen Suomen maakunnat ovat yhdessä valmistelleet kevään kuluessa yhteistyössä toimenpiteitä kuudesta eri teemasta, jotka oli määritelty tehtävän toimeksiannossa. Listaukseen ovat nousseet tärkeimmät toimenpiteet, jotka kaikki maakunnat voivat hyväksyä. Näitä esitetään Itäisen Suomen ohjelmaan, ohessa tiivistelmä maakuntien toimenpide-esityksistä.

Maakunnat ovat sitoutuneita pääministeri Petteri Orpon käynnistämään Itäisen Suomen ohjelman valmisteluun, jonka tavoitteena on vauhdittaa alueemme taloudellista kasvua, elinvoimaa, investointeja, osaamista ja työvoiman saatavuutta.

Hallitus on selkeästi tunnistanut Itä-Suomen laajempaa strategisena kysymyksenä. Meillä on ratkaiseva rooli koko Suomen huoltovarmuudelle ja omavaraisuudelle. Maamme itärajan tilanne ja raja-alueen kehitys ovat erittäin tärkeitä myös Euroopan unionille ja Natolle. Nyt on korkea aika muistaa, että yhtenäisyys ja tasapuolinen aluepolitiikka ovat Suomen vahvuus muuttuvassa maailmassa.

Nyt on toimeenpanon aika. Uusi geopoliittinen tilanne ja itärajan sulkeminen edellyttävät välittömiä toimenpiteitä itäisen Suomen elinvoiman ja saavutettavuuden parantamiseksi. Itäisen Suomen maakunnat edellyttävät, että hallitus käynnistää välittömästi tärkeimmät toimenpiteet ja varaa rahoituksen vuoden 2025 budjettiin.

Kestävä kasvu ja investoinnit

Investointien lisääminen

- Tunnistetaan alue strategisena kohteena, jossa Vihreiden investointien vauhdittamiseksi työ- ja elinkeinoministeriön varaamasta 400 miljoonan euron määrärahasta osoitetaan 75 miljoonaa euroa korvamerkittynä itäisen Suomen hankkeisiin. Määräraha kohdistetaan ELY:n kautta yrityksille.
- Resursoidaan avainhenkilöiden muodostama invest-in-tiimi, joka edistää kansainvälisiä investointeja sekä tukee vireillä olevien investointien toteutumista. Lähtökohtana ovat maakunnissa vireillä olevat yhteensä noin 19 miljardin euron investointiaihiot, jotka sisältävät energia-, aurinko-, tuulivoima-, vety-, akkuklusteri-, datakeskus- sekä biotalousinvestointeja.
- Toteutetaan Business Attraction Management -viitekehyksen mukainen valmennuskokonaisuus, joka lisää strategista osaamista sekä konkreettisten työkalujen ja toimintamallien käyttöönottoa.
- Vauhditetaan luvitusprosesseja kehittämällä investointihankkeiden ennakkoneuvottelumenettelyjä yhteistyössä eri viranomaisten ja osallisten kesken sekä otetaan käyttöön valitusten fast track -käsittely. Sujuvoitetaan investointeihin liittyviä kaavoitus- ja lupaprosesseja sekä panostetaan kaavoituksen vaati-miin taustaselvityksiin, jotta edellytykset rakentamiselle ovat valmiina.

Rahoituksen pullokaulojen avaaminen

- Käynnistetään Finnveran erityisen riskinoton rahoitussalkku Itäiseen Suomeen –pilottihanke, jossa pilotoidaan 100 miljoonan euron rahoitus. Se antaa Finnveralle mahdollisuuden tukea yrityksiä suorilla lainoilla ja korkeammalla riskillä itäisessä Suomessa.
- Käynnistetään kotimaisen ja ulkomaisen pääoman houkuttelu -pilottihanke kansainvälistymiseen tähtääville kasvuyrityksille, jossa pilotoidaan luovutusvoittoveron poisto ja luovutustappion täysimääräinen vähentäminen sijoittajia kannustavina riskienpoistokeinoina itäisessä Suomessa.
- Luokitellaan koko itäinen Suomi I-tukialueeksi, että kaikki itäisen Suomen kunnat olisivat keskenään tasa-arvoisessa asemassa yritystuissa.
- Tehdään suuryritysten 20 % yritystuen mahdollistava ohjelmanmuutos alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaan samassa yhteydessä, kun haetaan notifikaatiota Euroopan komissiolta kansallisen budjettivarauksen suuryritystuella.
- Otetaan käyttöön bisnesenkisijoituksen verovähennys.

Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kiihdyttäminen

- Lisätään Business Finlandin alueellista läsnäoloa ja aktiivista toimintaa resursoimalla jokaiseen maakuntaan oma alueyhdyshenkilö, joka tuntee alueen yritysten kehittämistarpeet, tarjoaa sparrausapua ja verkottaa yrityksiä.
- Huomioidaan Business Finlandin ohjelmien suunnittelussa alueilla toimivien yritysten tarpeet ja ohjelmien yhteensopivuus ELYn rahoituksen kanssa.

Kestävän kasvun tukeminen

- Edistetään omistajanvaihdoksia tukitoimia avaamalla myyntipörssi ja kehittämällä arvonmäärittäystyökaluja prosessien nopeuttamiseksi.
- Tehdään säädosmuutos maatalojen ja maaseutuyritysten varainsiirtoverovapauden ja valtiontakauksen myöntämisen edellytyksenä olevan korkotuen myöntämisehtoihin omistajanvaihdosten vauhdittamiseksi ja tilojen kannattavuuden parantamiseksi.
- Selvitetään mahdollisuus poistaa perintövero sukupolvenvaihdoksista.

Puhdas energia ja digivihreä kasvu

Kantaverkon rakentaminen investointien mahdollistamiseksi

Itäisen Suomen tulee olla tulevaisuudessa merkittävä energian tuottaja ja alueelle on oltava mahdollista rakentaa energiaa käyttävää teollisuutta. Koko Suomen kehityksen kannalta on tärkeää, että vihreä siirtymä on yhdenvertaisesti mahdollista toteuttaa myös itäisimmässä Suomessa.

- Kantaverkon pilottihankkeina käynnistetään Huutokoski (Joroinen) – Kontiolahti 400 kV yhteys ja ns. Vaaralinjan 400 kV yhteyden rakentaminen (Lappi – Pohjois-Pohjanmaa (Koillismaa) – Kainuu – Pohjois-Karjala – Etelä-Karjala).

Tuulivoiman kompensatio- ja pilotointialueiden perustaminen

Puolustusvoimien tarpeet ja tuulivoima voidaan sovittaa yhteen itäisessä Suomessa. Itäiseen Suomeen tulisi nopeasti perustaa kompensatioalueita, joilla voitaisiin mahdollistaa tuulivoimaa ja turvata samalla aluevalvonnan ja puolustusvoimien toimintaedellytykset muun muassa korvaamalla nykyisiä tutkajärjestelmiä uusilla. Pilotointialueilla olisi mahdollista testata erilaisten järjestelmien ja tekniikoiden yhteensovittamista tuulivoimatuotannon ja aluevalvontakysymysten kesken.

- Kompensatioalueiden perustamiseksi käynnistetään rahoitusneuvottelut tuulivoimatoimijoiden kanssa.

Metsäbiotalouden uudet avaukset -kasvuohjelman käynnistäminen

- Käynnistetään TKI-toimijoiden yhteinen metsäbiotalouden kasvuohjelma, joka
 - tunnistaa toimialan yleisten edellytysten pullonkaulat ja hakee niihin ratkaisuja mukaan lukien tutkimus- ja koulutustarpeet lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä,
 - vahvistaa metsäbiotalouden erityisosaamista ja tutkimuskeskittymiä, joita itäisessä Suomessa on koko arvoketjussa: metsätaloudessa, metsänhoidossa ja metsätietoon perustuvissa palveluissa, materiaali-, puu-, kone-, prosessi- ja energiateknologiassa, kemiallisessa metsäteollisuudessa ja puutuetoteollisuudessa sekä puurakentamisessa,
 - edistää alueen toimijoiden, erityisesti pk-yritysten, TKI-kyvykkyyttä ja kykyä saada tukea kilpailullista TKI-ohjelmista,
 - kasvattaa kansallista ja kansainvälistä tietoisuutta Suomen metsäbiotalouden mahdollisuuksista ja tukee alan yritysten kansainvälistymistä ja vientiä.

Kestävä matkailu

Kansainvälinen kestävä matkailu - kasvuohjelman käynnistäminen

- Käynnistetään Visit Finlandin ja itäisen Suomen alueellisten matkailuorganisaatioiden yhteinen kansainvälisen kestävä matkailun kasvuohjelma, joka
 - keskittyy uusien kansainvälisten matkailuryhmien houkutteluun ja kansainvälisten suorien yhteyksien avaamiseen,
 - koostuu Lakeland-alueen kansainvälisen markkinoinnin toimenpiteistä, jossa painotuksena ovat itäisen Järvi-Suomen ja itäisen Suomenlahden kohteet,
 - tukee charter- ja muiden suorien lentoyhteyksien avaamista ja
 - tukee matkailuyritysten uudistumista, kestävyteen ja vastuullisuuteen tähtääviä tuotteistamistoimenpiteitä, kuten yhteisiä kiertomatkatuotteita sekä luonnon ja kulttuurin yhdistäviä matkailutuotteita.

Luonto- ja erämatkailun vetovoiman kehittäminen

- Turvataan rahoitus kansallispuistojen ja retkeilyalueiden sekä eräretkeilykohteiden kunnossapitoon Metsähallituksen Luontopalveluille.
- Toteutetaan Erä- ja luontokulttuurimuseo.

Matkailun pk-yritysten vakauttaminen

- Tuetaan toimialaa verohuojennuksilla ja muilla kohdennetuilla toimenpiteillä. Käyttöpääomarahoitusta turvataan poikkeustilanteissa. Vakauttamisessa voidaan hyödyntää esimerkiksi äkillisen rakennemuutoksen toimintamallia.

Osaamisen kehittäminen ja osaavan työvoiman saatavuus

Koulutustarjonnan ja koulutuksen aloituspaikkojen turvaaminen

- Turvataan itäisen Suomen maakunnissa sijaitsevat koulutus- ja tutkimusyksiköt.
- Kohdennetaan tutkimusmäärärahoja erityisesti itäisessä Suomessa toimiville korkeakouluille, muun muassa hallitusohjelmassa mainittujen puhtaan siirtymän aloille.
- Otetaan huomioon alueiden osaamistarpeet ja niiden joustava päivittäminen koulutuspaikkojen suunnittelussa ja myöntämisessä. Koulutuspaikkojen erityiskohdennus tarvitaan erityisesti pulaan sote-osaajista, kuten lääkäreistä, lähihoitajista, psykologeista, sosiaalityöntekijöistä ja pelastajista.
- Pilotoidaan itäisessä Suomessa hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan ammatillisen koulutuksen järjestäjille tulee avata mahdollisuus myydä tutkintoon johtavaa koulutusta markkinoilla sekä omille kansalaisille että EU/ETA-alueen ulkopuolelta tuleville opiskelijoille vastaavalla tavalla kuin korkeakoulutuksessa.
- Annetaan koulutuksenjärjestäjille oikeus itse päättää, millä kielellä tutkinnon antavat.
- Valitaan itäisen Suomen koulutuksen järjestäjät ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeiluun.

Rekrytoinnin tehostaminen

- Luodaan toimintamalli, jolla taataan opiskelijoille harjoittelupaikka ja kesätyöpaikka itäisessä Suomessa.

Työ- ja opiskeluperäinen maahanmuuton hyödyntäminen

- Käynnistetään koko suuralueen kattava hanke, jolla etsitään pitovoimaan ja työllistymisen helpottamiseen liittyviä konkreettisia tekijöitä.
- Kohdistetaan resursseja alueella jo olevien maahanmuuttajien (mm. ukrainalaiset), työllistymiseen ja kotoutumiseen.
- Käynnistetään koko suuralueen kattava hanke, jossa kansainvälisten osaajien palveluita rakennetaan uudella tavalla (lupa-asiat, asuminen, perheen palvelut, puolison työllistyminen, englanninkielinen perusopetus, toimivat SOTE-palvelut).
- Pilotoidaan pätevoittämispolkuja.

Työllisyysasteen nostaminen

- Varmistetaan, että TE-palvelu-uudistuksen rahoitusmalli antaa koko itäiselle Suomelle vähintään saman lähtökohdan kuin muuallakin maassa.
- Käynnistetään koko suuralueen kattava hanke nuorten ja työikäisten hyvinvoinnin parantamiseksi, jonka tarkoituksena on saada väkeä työmarkkinoille työvoiman ulkopuolelta ja ehkäistä syrjäytymistä.
- Varmistetaan riittävät työllisyyden ohjaus- ja tukipalvelut.

Yritysten jatkuvuuden turvaaminen sekä digitalisaation edistäminen

- Tuetaan yrittäjäjärjestöjä omistajavaihdosten edistämisessä.
- Vahvistetaan yrittäjyyskasvatusta perus- ja toisen asteen koulutuksessa.
- Helpotetaan osaajapulaa kehittämällä digitalisaation ja teknologian osaamista yrityksissä.

Itäinen Suomi koko Suomen turvallisuuden, huoltovarmuuden ja omavaraisuuden vahvistajana

Älykäs infrastruktuuri ja teknologia sekä kyberturvallisuuden vahvistaminen

- Vahvistetaan merkittävästi itäisen Suomen tietoliikenneinfrastruktuuria.
- Vahvistetaan kyberturvallisuutta kehittämällä älykkäitä järjestelmiä, jotka parantavat liikenteen, viestinnän ja energianjakelun tehokkuutta ja turvallisuutta. Panostetaan erityisesti digitaalisiin ratkaisuihin ennakoidaan ja hallitsemaan häiriötilanteita.
- Laajennetaan tietoturvainvestointeja ja siihen liittyvää koulutusta suojaamaan eri toimijoita kyberuhkilta. Kehitetään kattavia valmiussuunnitelmia tietoturva- ja turvallisuuden varalta.
- Varmistetaan lentoliikenteen tarpeiden mukainen toimintavarmuus hybridi- ja kyberturvallisuuden varalta.

Energiaomavaraisuuden lisääminen

- Investoidaan uusiutuvaan energiaan, kuten bioenergiaan, aurinko- ja tuulivoimaan kehittämällä energianinfrastruktuuria.
- Kannustetaan paikallisia energiaprojekteja, innovatiivisia hajautetun tuotannon ratkaisuja ja tuetaan energiaomavaraisuuden kasvua edistämällä biokaasun tuotantoa ja energian siirto- ja kuljetusverkon logistiikkaa, kuten alemmaa tieverkkoa ja energiaterminaaleja.

Paikallisen ruokatuotannon tukeminen

- Luodaan itäisen Suomen maataloustuottajille oma takausmekanismi varmistamaan investointien käynnistäminen ja toiminnan kannattavuus. Selvitetään Finnveran takausmekanismin laajentaminen maataloustuottajien investointeihin.
- Vahvistetaan maataloustuotannon kriittistä infrastruktuuria, erityisesti sähkönsaantia ja verkoston kestävyyttä kaikissa oloissa (esim. sähkösaarekkuus).
- Edistetään maataloustuotannon energiaomavaraisuutta kuten biokaasutuotantoa.
- Kehitetään paikallisten ruokaketjujen toimivuutta.

Rajavalvonnan ja rajaturvallisuuden kehittäminen

- Panostetaan rajaturvallisuuteen kehittämällä seuranta- ja valvontateknologioita.
- Vahvistetaan yhteistyötä viranomaisten välillä turvaamalla riittävät rajavalvonnan resurssit.

Liikenneinfrastruktuurin parantaminen huoltovarmuuden ja sotilaallisen liikkuvuuden tarpeisiin

- Varataan hallitusohjelman rahoituskehiksestä 200 M€ itäisen Suomen siltahankkeisiin.
- Varataan määräraha alemman tieverkon ylläpitoon ja kehittämiseen varmistamaan mm. puunhankinnan ja ruokatuotannon kuljetuksia ja huoltovarmuutta.
- Varmistetaan itäisen Suomen elinkeinoelämän viennin kilpailukykyä ja huoltovarmuutta parantamalla yhteyksiä satamiin.

Terveydenhuollon huoltovarmuuden parantaminen

- Huolehditaan hyvinvointialueiden riittävästä resursoinnista ylläpitämällä ja kehittämällä itäisen Suomen terveydenhuollon infrastruktuuria, kuten sairaalaverkostoa.
- Turvataan suurten henkilömäärien hoitokapasiteetti laajamittaisissa kriisitilanteissa huolehtimalla riittävästä kiinteistö- ja hoitoinfrastruktuurista.
- Täytetään NATO-yhteistyön huoltovarmuudelle asettamat vaatimukset.

Kokonaisturvallisuutta tukevan elinvoimatoiminnan vahvistaminen

- Sovitetaan yhteen EU-ohjelmärahoitus, erillisohjelmien rahoitus ja kansallinen erillisoito Naton resilienssivaatimusten kanssa.
- Tuetaan TKI-toimintaa, joka vahvistaa kokonaisturvallisuuden käytännöllisiä edellytyksiä sekä aineellisia että henkisiä valmiuksia ja yhteiskunnallisen resilienssin ratkaisuja itäisessä Suomessa.

Osaamisen huoltovarmuuden kehittäminen

- Huolehditaan huoltovarmuuskirittisten koulutusalojen riittävästä resurssoinnista ammatillisessa koulutuksessa.
- Perustetaan kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus itäiseen Suomeen.
- Perustetaan logistiikan osaamiskeskus itäiseen Suomeen.
- Huolehditaan Pelastusopiston, Raja- ja merivartiokoulun, Maasotakoulun ja itäisessä Suomessa toimivien prikaatien kyvystä kouluttaa riittävä määrä osaajia ja pelastajia.
- Kehitetään kokonaisturvallisuuden korkeakoulutusta.
- Kytetään hyvinvointialueet yhteistyöhön osaamistarpeiden tunnistamiseksi ja täyttämiseksi.

Saavutettavuuden parantaminen

Raideliikenteen toimintavarmuuden ja kilpailukyvyn parantaminen erityisesti Karjalan ja Savon radoilla

- Toteutetaan Karjalan ja Savon ratojen parantamis- ja kehittämistoimenpiteet.
- Uudelleenarvioidaan poikittaisratojen parantamis-, kehittämis- ja sähköistämistarpeet ja itäisen Suomen kytkytyminen länteen.
- Varmistetaan tavaralogistiikan kriittiset yhteydet merisatamiin.
- Tavoitellaan pitkällä aikavälillä Itärataa.

Itäisen Suomen liikenneinfrastruktuurin parantaminen

- Kohdennetaan valtion talousarviossa 120 M€/v lisärahoitus itäisen Suomen liikenneinfrastruktuurin parantamiseen ja korjausvelan vähentämiseen sekä erityisesti elinkeinoelämän logistiikkaketjujen parantamiseen.
- Laaditaan nopealla aikataululla korjausohjelma itäisen Suomen kriittisistä rata- ja maantiesilloista ja varataan sen toteuttamiseen rahoitus.
- Varmistetaan rannikkosatamien ja itäisen Suomen välinen hyvä saavutettavuus Liikenne 12-suunnitelmassa, valtion väyläverkon investointiohjelmassa ja Väyläviraston suunnitteluohjelmassa.
- Linjataan sitovasti Liikenne 12-suunnitelmassa TEN-T kattavan verkon kehittäminen hyödyntämällä aktiivisesti EU:n rahoitusinstrumentteja.

Kansallisen ja kansainvälisen saavutettavuuden kannalta kriittisen palvelutarjonnan turvaaminen

- Huolehditaan itäisen Suomen kansallisesta ja kansainvälisestä saavutettavuudesta kolmen tunnin saavutettavuustavoitteen mukaisesti.
- Kehitetään valtionyhtiöiden VR:n ja Finnairin toimintaa niin, että palvelut varmistavat saavutettavuuden ja sujuvat matkaketjut.
- Parannetaan lentoyhteyksiä markkinaehtoisen kysynnän lisäksi ylimenokautena ostolennoilla valtion tukemana. Varmistetaan nykyisen lentoasemaverkoston säilyminen kansallisessa lentoliikennestrategiassa.
- Panostetaan sähkölentokoneiden ja skaalautuvien lentopalvelujen kehittämiseen. Ylläpidetään ja kehitetään myös Finavian verkoston ulkopuolisia lentokenttiä sekä pienempiä lentopaikkoja tulevaisuuden ilmailun tarpeisiin.
- Parannetaan henkilöjunaliikenteen vuorotarjontaa ja käynnistetään yöjunaliikenne mahdollisimman nopeasti.
- Parannetaan junien tietoliikenneyhteydet sellaiseksi, että häiriötön työskentely on koko matkan ajan mahdollista.

Tietoliikenneyhteyksien parantaminen itäisessä Suomessa

- Turvataan valtion talousarvioon tukirahoitus nopeiden, kiinteiden valokuituverkkojen rakentamiseksi. Rahoitus tulee kohdentaa niille alueille, joille tehokkaimman 5G-verkon rakentaminen ei ole mahdollista Venäjän rajan läheisyyden vuoksi tai markkinaehtoisten toimijoiden puutteen vuoksi.
- Korotetaan kuntien saama tuki laajakaistarakentamisessa samalle tasolle koko itäisessä Suomessa.
- Varmistetaan, että tulevan kolme mannerta yhdistävän Luoteisväylän (arktinen Far North Fiber merikaa-pelihanke) Suomeen tulevat runkoreitit kulkevat myös itäisen Suomen kautta.

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

